

371/4.2.03

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Υπουργός
Αναπληρωτής

eu2003.gr

ΥΠΕΞ, ΡΓ, Κοιμ.,
Δράσεις, Πληρώμα,
Συζητήσεις, Κοιμ., ΜΑΧΑ,
Τοκάνες, Μηχανισ.,
ΠΔ, Γερ.

Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2003

Προς

- Υπουργό Εξωτερικών, κ. Γιώργο Παπανδρέου
- Ευρωβουλευτή, κ. Γιώργο Κατηφόρη.
- Καθηγητή, κ. Παναγιώτη Ιωακειμίδα.

Το συνημμένο κείμενο «Για μια ισχυρή Ευρώπη» που εμπεριέχει θέσεις για τη Συνέλευση απεστάλη από το Γραφείο του κ. Πρωθυπουργού.

Τάσος Γιαννίτσας

ΓΙΑ ΜΙΑ ΙΣΧΥΡΗ ΕΥΡΩΠΗ

Η Ευρώπη μας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως ένωση λαών και κρατών, προάγει τη συνοχή και την ευημερία στην Ευρώπη, εμπεδώνει τη σταθερότητα, την ασφάλεια και την ειρήνη στην ήπειρό μας, αποβλέποντας σε μία διαρκώς στενότερη ένωση λαών της. Η Ένωση θα οικοδομείται στις αξίες και αρχές:

- της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, του σεβασμού των ατομικών δικαιωμάτων, της πολυπολιτισμικότητας,
- της αλληλεγγύης, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της αειφόρου ανάπτυξης, της επικουρικότητας, της ανοχής,
- της ισότητας όλων των κρατών-μελών

Οι αρχές και οι βασικοί κανόνες της Ένωσης πρέπει να περιληφθούν σε ένα θεμελιώδες κείμενο το Σύνταγμα της Ένωσης με τη μορφή Συνταγματικής Συνθήκης. Σε αυτό ενσωματώνεται και ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ώστε ο Ευρωπαίος να καταλάβει επιτέλους τη θέση που του ανήκει σε ένα φιλελεύθερο δημοκρατικό σύστημα με κοινωνικό περιεχόμενο.

Το Σύνταγμα της Ένωσης πρέπει να ενστερνιστεί, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, την κοινοτική μέθοδο λειτουργίας, να αναγνωρίσει ενιαία νομική προσωπικότητα για την Ένωση και να καταργήσει την οργάνωση της Ένωσης σε τρεις πυλώνες.

Το Σύνταγμα πρέπει να προσδιορίζει τις αρμοδιότητες της Ένωσης κατά τρόπο ευέλικτο και δυναμικό, χωρίς κατάλογο αποκλειστικής τους απαρίθμησης. Η άσκησή τους στηρίζεται στις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Η Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια θα πρέπει να ενισχυθεί και ουσιαστικοποιηθεί. Κάθε πολίτης κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να απολαμβάνει διπλή ιθαγένεια, εθνικής και ευρωπαϊκής.

Τα νομοθετικά μέσα της Ένωσης θα πρέπει να απλοποιηθούν, περιορισθούν σε τέσσερα: (i) Συνταγματικές Πράξεις, (ii) Νόμοι-Πλαίσιο, (iii) Νόμοι, (iv) Εκτελεστικές Αποφάσεις.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να ενισχύσει τα χαρακτηριστήρα της ως «σύστημα συνοχής και αλληλεγγύης» ως προϋπόθεση για να έλθει πλησιέστερα προς τον Ευρωπαίο πολίτη. Για το σκοπό αυτό, η Ένωση θα πρέπει να εμπλουτίσει τους στόχους της. Η πλήρης απασχόληση θα πρέπει να αναγνωρισθεί ως κεντρικός στόχος της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης, παράλληλα, η Ένωσης θα πρέπει να αναπτύξει τις κατάλληλες κοινές πολιτικές και αναδιανεμητικά μέσα που θα συμβάλουν στην επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Με προοπτική τη νέα διεύρυνση, η Ένωση θα πρέπει να ενισχύσει με τρόπο ισορροπο όλους τους θεσμούς της (Επιτροπή, Κοινοβούλιο, Συμβούλιο, κλπ). Η Ένωση θα πρέπει να έχει ισχυρούς κεντρικούς θεσμούς που θα συγκροτούν ένα πολιτικό σύστημα αποτελεσματικό και δημοκρατικά νομιμοποιημένο. Δεν απαιτούνται νέοι θεσμοί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Επιτροπή

Η Επιτροπή υπήρξε πάντοτε ο μοχλός της ευρωπαϊκής ενοποίησης, αποτελεί τον πυρήνα της κοινοτικής μεθόδου, εκφράζει και προωθεί το κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον. Η ενδυνάμωση της –με την προοπτική να αναδειχθεί σε πραγματική κυβέρνηση της Ένωσης– επικεντρώνεται σε δύο σημεία:

- την ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμοποίησής της

- τη βελτίωση των όρων οργάνωσης και λειτουργίας της

Γι' αυτό η Επιτροπή:

- Διευθύνεται από έναν Πρόεδρο που εκλέγει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με ενισχυμένη πλειοψηφία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικυρώνει την εκλογή του επίσης με ειδική πλειοψηφία.
- Είναι υπεύθυνη απέναντι στα δύο σώματα που παρεμβάλλονται για την ανάδειξη του Προέδρου της και ασκεί τις αρμοδιότητές της, εφόσον διατηρεί την εμπιστοσύνη τόσο του Κοινοβουλίου όσο και του Συμβουλίου.
- Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής θα υπόκειται στο καθεστώς που έχει
- Ο ρόλος της ενισχύεται στο πλαίσιο της ONE. Ειδικότερα στη διαδικασία συντονισμού της μακροοικονομικής πολιτικής.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Ο στρατηγικός ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα πρέπει να ενισχυθεί:

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα παρέχει το στρατηγικό προσανατολισμό και πολιτική κατεύθυνση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ειδικότερα στο χώρο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ).
- Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα εγκρίνει τον πολυετή προγραμματισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που θα υποβάλλεται σε αυτό από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το Συμβούλιο

Η Προεδρία του Συμβουλίου, προκειμένου να αντεπεξέλθει στις νέες συνθήκες και στις απαιτήσεις της διεύρυνσης, πρέπει να αναδιοργανωθεί, ώστε να εξασφαλίζει τη συνέχεια και την αποτελεσματικότητα της δράσης του Συμβουλίου.

Η άσκηση της Προεδρίας στο Συμβούλιο/Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή της ισότητας όλων των κρατών-μελών της Ένωσης. Οι χώρες-μέλη πρέπει να έχουν ισχυρό ρόλο στην άσκηση της Προεδρίας.

Στη βάση αυτή θα πρέπει να επανεξετασθεί το σύστημα άσκησης της Προεδρίας στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση με στόχο τη διασφάλιση της συνέχειας, συνεκτικότητας και ορατότητας στη λειτουργία της Ένωσης.

Η Προεδρία του Συμβουλίου μπορεί να μεταρρυθμισθεί με στόχο την «Ομαδική Προεδρία» που θα ασκείται για ένα (1) χρόνο στη βάση των αρχών της ισότητας των κρατών-μελών και της εκ περιτροπής εναλλαγής με προκαθορισμένη σειρά. Η Προεδρία του Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής και Σχέσεων μπορεί να ασκείται από τον Υπουργό Εξωτερικών της ΕΕ.

Η δημιουργία αξιώματος Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα πρέπει να εξετασθεί υπό το φως των παραπάνω σκέψεων.

Το σημερινό περίπλοκο σύστημα της ειδικής πλειοψηφίας πρέπει να αντικατασταθεί από ένα απλό σύστημα διπλής πλειοψηφίας (dual majority) κρατών και πληθυσμού.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Η αντιπροσωπευτικότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πρέπει να ενισχυθεί με την υιοθέτηση ενός κοινού, περισσότερο αναλογικού, εκλογικού συστήματος και την αναβάθμιση του ρόλου των Ευρωπαϊκών κομμάτων. Η συναπόφαση πρέπει να γενικευθεί σε όλες τις πράξεις νομοθετικού περιεχομένου. Οι εξουσίες του Κοινοβουλίου στον τομέα του προϋπολογισμού θα πρέπει επίσης να ενισχυθούν.

Ρόλος Εθνικών Κοινοβουλίων

Βασική σημασία για το Μέλλον της Ευρώπης έχει η ενεργότερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στα ευρωπαϊκά πράγματα, με εντατικοποίηση της επικοινωνίας τους με την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Για το σκοπό αυτό δεν προσφέρεται πάντως η δημιουργία νέων αντιπροσωπευτικών σωμάτων, επιφορτισμένων να ασκήσουν ενωσιακές αρμοδιότητες, με σύνθεση από ευρωβουλευτές και βουλευτές των εθνικών κοινοβουλίων. Για το λόγο αυτό απορρίπτουμε την ιδέα δημιουργίας Congress. Δε θεωρούμε, επίσης, σκόπιμη τη δημιουργία μηχανισμού από τα εθνικά κοινοβούλια για ex ante έλεγχο της αρχής της επικουρικότητας.

Εξωτερική πολιτική, πολιτική ασφάλειας και άμυνας

Η προβολή των αξιών του ευρωπαϊκού πολιτισμού και η προάσπιση των συμφερόντων της Ένωσης σε παγκόσμια κλίμακα αποτελεί από καιρό απαίτηση των Ευρωπαίων πολιτών. Όλα τα κράτη και οι λαοί τους θεωρούν την Ένωση πρότυπο ελευθερίας, δημοκρατίας και κράτους δικαίου με κοινωτικό πρόσωπο, προσβλέπουν δε σε αυτή ως δύναμη σταθερότητας, ασφάλειας και

ειρήνης. Γι' αυτό ακριβώς η ευθύνη της για τη λειτουργία του διεθνούς συστήματος είναι καθοριστική.

Για ν' ανταποκριθεί στο ρόλο της πρέπει να προωθηθούν οι παρακάτω αλλαγές:

- Δημιουργία Συμβουλίου Εξωτερική Πολιτικής και Εξωτερικών Σχέσεων καθώς και δημιουργία Συμβουλίου (Υπουργών) Εθνικής Άμυνας λαμβανόμενης υπόψη της προόδου που έχει σημειωθεί στη διαδικασία ανάπτυξης της ΚΕΠΑΑ.
- Οι αρμοδιότητες του Υπατου Εκπροσώπου για την ΚΕΠΠΑ και του Επιτρόπου Εξωτερικών Υποθέσεων πρέπει να συγκεντρωθούν σε ένα πρόσωπο. Ο φορέας του νέου αξιώματος πρέπει να διορίζεται ομόφωνα από το Συμβούλιο με σύμφωνη γνώμη του Προέδρου της Επιτροπής, και θα έχει θέση Αντιπροέδρου/Υπουργού Εξωτερικών της ΕΕ
- Ο Αντιπρόεδρος (των Εξωτερικών Υποθέσεων) της Επιτροπής, ασκώντας την εξουσία του Συμβουλίου απέναντι στο οποίο παραμένει υπόλογος, αναλαμβάνει την πρωτοβουλία στα θέματα της αρμοδιότητάς του. Συμμετέχει στις συνεδριάσεις της Επιτροπής και υποστηρίζεται στο έργο του από τις υπηρεσίες της, χωρίς να διαθέτει δικές του ανεξάρτητες υπηρεσίες.
- Ο Αντιπρόεδρος (των Εξωτερικών Υποθέσεων) της Επιτροπής εκπροσωπεί την Ένωση προς τα έξω στα θέματα της ΚΕΠΠΑ. Σε όλες τις άλλες πολιτικές που έχουν εξωτερικές διαστάσεις, η εκπροσώπησή της ασκείται από την Επιτροπή.
- Ευρύτερη χρήση της ειδικής πλειοψηφίας στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και σε θέματα που δεν έχουν αμυντικές προεκτάσεις ή θίγουν ζωτικά συμφέροντα κράτους-μέλους.
- Επέκταση της «ενισχυμένης συνεργασίας-ευελιξίας» στον τομέα της αμυντικής πολιτικής (ΚΕΠΑΑ).

- Ενσωμάτωση ρήτρας αμοιβαίας συνδρομής στη Συνταγματική Συνθήκη της Ένωσης ώστε η ΚΕΠΑΑ να προσλάβει προοδευτικά χαρακτήρα «συλλογικού συστήματος αμοιβαίας αλληλεγγύης».
- Ευρύτερος συντονισμός διπλωματικών αποστολών και υπηρεσιών των κρατών-μελών της ΕΕ και επιλεκτική δημιουργία κοινών διπλωματικών αποστολών όπου τούτο είναι αναγκαίο και το επιβάλλουν οι αντικειμενικές συνθήκες.
- Ενίσχυση των «στρατιωτικών ικανοτήτων» της ΚΕΠΑΑ.
- Δημιουργία «ανθρωπιστικών σωμάτων εθελοντών» για την αξιοποίησή του στη διαδικασία πολιτικής διαχείρισης κρίσεων.

Οικονομική και Κοινωνική Πολιτική

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει παύσει προ πολλού να αποτελεί απλή οικονομική ένωση. Στηρίζεται σε μια οικονομία της αγοράς που συνδυάζει την ανταγωνιστικότητα, την αποτελεσματικότητα και την κοινωνική αλληλεγγύη. Προασπίζει και προάγει το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο, με κύριους άξονες την πλήρη απασχόληση, τη συνεχή βελτίωση των όρων ζωής και εργασίας των πολιτικών και τη συνεργασία των κοινωνικών εταίρων.

Για την παραπέρα προώθηση των σκοπών αυτών στη νέα φάση της εξέλιξης της Ένωσης επιβάλλεται:

- Η ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της Ένωσης και των αναδιανεμητικών πολιτικών συνοχής.
- Η χάραξη μακροοικονομικής πολιτικής σταθερότητας, ανάπτυξης και αειφορίας, στο πλαίσιο των Γενικών Κατευθυντήριων Γραμμών Οικονομικής Πολιτικής, που θα συντάσσονται με πρόταση της Επιτροπής.

- Θέσπιση της πλήρους απασχόλησης ως θεσμικού στόχου για όλα τα αρμόδια όργανα της Ένωσης, περιλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
- Για την αποτελεσματική διαχείριση της ενιαίας αγοράς και ONE, θα πρέπει να ενισχυθεί το καθεστώς της οικονομικής διακυβέρνησης. Για το σκοπό αυτό, πρέπει μεταξύ άλλων να δημιουργηθεί Συμβούλιο για τις χώρες-μέλη της Ευρωζώνης (ECOFIN-Eurozone), να ενισχυθούν οι εξουσίες της Επιτροπής στο πλαίσιο της ONE και να θεσμοποιηθεί το Eurogroup.